

ಮಲೆನಾಡಿನ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವ 'ಕವಿಶೈಲ', 'ನವಿಲುಕಲ್ಲು', 'ಸಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡ', 'ತುಂಗಾತೀರದ ಕಲ್ಲು ಸಾರಗಳು', 'ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿ'ಯ ದಟ್ಟ ಕಾಡು, ಆಳವಾದ ಕಮರಿಗಳು, ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಿಸುವ ಗಾಢ ಏಕಾಂತ, ಕಣಿವೆ ಕಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವ ಕಾವಳ, ಬೆರಗು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಇವೆಲ್ಲ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಜೀವಲೋಕವೇ ಆಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ಮಹಾಕವಿ 'ಕುವೆಂಪು' ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು 'ಕವಿಶೈಲ'ದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಚರಾಚರಗಳಿಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ರಷ್ಯಾದ ಮಾಸ್ಕೋ ನಗರದ ಯಾಸ್ನಾಯಾ ಪೋಲಾಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕ ಕೌಂಟ್ ಲಿಯೊ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಈಗ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸ್ತ್ರರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಟ್ಟಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಇರುವ 'ಕವಿಶೈಲ'ದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಸ್ಮಾರಕವು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯದಂತೆ ನಿರ್ಸರ್ಗದ ರಮಣೀಯತೆಯ ನಡುವೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸ್ತ್ರರು ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಓದುಗರನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಬ್ಬಂದೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ, ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಉದಿಬಾಗಿಲಿನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲುಗಳು ಸಗ್ಗದ ಬಾಗಿಲುಗಳಂತೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹೊರಗಿನ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಸರಾಗವಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ, ಒಳಗಿನ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಹೊರಕ್ಕೆ ಸದಾ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂಕೇತದಂತಿರುವ ಈ ಹೆಗ್ಗಲ್ಲಿನ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಹೊರಗಿನದನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಳಗಿರುವುದನ್ನೂ ಹೊರಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಗಂಧವತಿ ಪೃಥ್ವಿಯಂತಿರುವ ಈ ತಾಣದಿಂದಲೇ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವಮಾನವ ದರ್ಶನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುವೆಂಪು ಶರತ್ಕಾಲದ ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಕವಿಶೈಲದ ಸಂಧ್ಯೆ, ತೇನೆಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರೇಮ ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಕಂಡದ್ದು, ಆನಂದಮಯವಾದ ಈ ಜಗದ್ವಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿ ದೇವರು ರುಜುಬಿಗಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲವೂ ಘಟಿಸಿದ್ದು ಇದೇ 'ಕವಿಶೈಲ'ದ ತಪೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ.

ಕವಿಶೈಲಕೆ ಬಾ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ ಚಾಪೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಕಲ್ಲು ಹಾಸುಗಳು, ಕಿರು ಬಂಡೆಗಳು, ಎಲೆ ಬೆಟ್ಟಿರುವ ಒಂಟಿ ಮರಗಳು, ನೆಲದಲ್ಲೆ ಹೂ ತಳೆದ ಸಸ್ಯಗಳು, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ 'ಹಸುರಾಗಸ; ಹಸುರು ಮುಗಿಲು; / ಹಸುರು ಗದ್ದೆಯಾ ಬಯಲು; / ಹಸುರಿನ ಮಲೆ; ಹಸುರು ಕಣಿವೆ; / ಹಸುರು ಸಂಜೆಯೇ ಬಿಸಿಲು..! ಬೇರೆ ಬಣ್ಣವನೆ ಕಾಣೆ' ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಕವಿತೆ ನಮಗೆ ನಿರ್ಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಒಂದೆಡೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಕಂಡರೆ; ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ರೌದ್ರರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ! ಮೋಡಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯಿಂದ ನೀರು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ! ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕಗೋಳಿಸುವ ವರ್ಷಭೈರವ ಅದು! ಇದರ ನಡುವೆಯೂ ಕುವೆಂಪು ಈ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ರಸೋನ್ನತತೆಯ ಹಿಂದೆ ಅಷ್ಟೇ ಯಾತನೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ! 'ಹೂವಿನ ಪೆಂಪಿಗೆ ಬಾಳನು ಕೊಟ್ಟಾ / ಮೊಳಕೆಯ ಗೋಳನು ನೀನರಿಯೆ'. ಆದರೆ ಲೋಕದ ಗೋಳಿನ ನಡುವೆಯೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯಲೋಕವನ್ನು ರೂಮಿ ಹೀಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ 'ಲೋಕದ ತುಂಬಾ ಮುಳ್ಳಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ಪ್ರೇಮಿಯ ಹೃದಯ ಮಾತ್ರ ಸದಾ ಹೂವೆ'.

ಕವಿಶೈಲದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಧಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಅನುಭಾವಿ ಕವಿಗಳು ಹೊರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ನಿಗೂಢಾರ್ಥಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನೈಜ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೈತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಪಂಥ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣವಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ರೂಪವೇ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಂಯೋಜನೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ಹುಟ್ಟುವುದು ಬರಿ ನೋಟವೊಂದರಿಂದಲ್ಲ! ಲೋಕದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವ ಗಾಢವಾದ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ '...ಜಡವೆಂಬುದೆ ಬರಿ ಸುಳ್ಳು!' 'ಇದರ ಮುಂದೆ ಅರಸನ ಸಿರಿಯೆ?' ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ಹೊನ್ನ ಚಂದಿರ ಕವಿಶೈಲದ ಮುಕುಟದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ! ಒಂದು ದಿನ ನೀವಿಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರೆ,

ಬೆಳಗಾಗಿ ಎದ್ದು ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ನೀವು ಒಂದು ಎಲೆಯಾಗಿಯೋ, ಹೂವಾಗಿಯೋ, ಇಬ್ಬನಿಯಾಗಿಯೋ, ಮಿಂಚುಹುಳುವಾಗಿಯೋ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿರುತ್ತೀರಿ! ಇದು ಕವಿಶೈಲದ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ! ಕುವೆಂಪು ಅವರ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಕವಿಶೈಲ ನಿಮ್ಮೊಳಗೂ ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಚಿಗುರಿಸುತ್ತದೆ.

'ಬೇರೆ ಕವಿಗಳು ಕುವೆಂಪು ಅವರಂತೆ ಇಂತಹ ಮಲೆನಾಡಿನ ದುರ್ಗಮ ಅರಣ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಯ ದಟ್ಟವಾದ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಬೆಳೆದವರಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಭವ್ಯತೆಯವರೆಗಿನ ಅರಣ್ಯಾನುಭವಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದವರಿಲ್ಲ. ಈ ಕಗ್ಗಾಡುಗಳ ರುದ್ರ ರಮಣೀಯ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಅನೇಕ ಪರಿಗಳನ್ನು, ಋತು ಋತುಮಿಗೂ ಬದಲಾಗುವ ಅದರ ವರ್ಣ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನೂ, ಬಯಲನಾಡಿನವರೆಂದೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೂ ಕೇಳದ ಮೃಗಯಾ ವಿನೋದ-ಸಾಹಸಗಳ ಕಥನವನ್ನೂ, ಈ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯದ ನಡುವಣ ಜನಜೀವನದ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ತೋರಿದವರು ಕುವೆಂಪು ಅವರೊಬ್ಬರೆ' (ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ). ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ 'ಕವಿಶೈಲ' ಭಾಷೆಯಲ್ಲದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಲೋಕದ ಮುಂದಿದೆ. ಸಗ್ಗದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಂತಿರುವ ಕವಿಶೈಲ ಮಾನವ ಬಂಧುತ್ವದ ಉನ್ನತ ವೇದಿಕೆ. ಅದು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ತುದಿ ಮುರಿದು ಬೀಳುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮೊಡನಿರುತ್ತದೆ.

ಕವಿಶೈಲ, ನವಿಲುಕಲ್ಲು, ಸಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡ, ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಗೆ ಕಾಲುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ನವಿಲುಕಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಅದು ಕವಿಶೈಲದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತದೆ! ಸಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡದ ಬಳಿ ಹೋದರೆ ನವಿಲುಕಲ್ಲಿನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತದೆ! ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿಮ್ಮಿ ನಾಯಗುತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಬಹುದು! ಇಂತಹ ಕವಿಶೈಲಕ್ಕೆ ಕುವೆಂಪು ಕವಿತೆಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೀಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತವೆ 'ಕೊಲ್ಲು ಬತ್ತಳಿಕೆ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣವನು / ಅಲ್ಲೆ ಇಟ್ಟು ಬಾ; / ಬಿಂಕದುಕುತಿಯನು ಕೊಂಕುಯುಕುತಿಯನು / ಎಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಾ / ...ಹಮ್ಮನಳಿದು ಬಾ'.

■ ಜಿ.ವಿ. ಆನಂದಮೂರ್ತಿ

<h3>ಮಾತೇ ಮತ್ತು</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ● ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಮರೆತುಬಿಡುವುದು ಸರ್ವೋತ್ತಮ. —ರಾಬರ್ಟ್ ಬೌಸಿಂಗ್ ● ಮೌನ ಅನಂತದಷ್ಟು ಆಳವಾದದ್ದು. ಮಾತು ಕಾಲದಷ್ಟು ಕ್ಷಣಿಕ. —ಥಾಮಸ್ ಕಾರ್ಲೆಲ್ ● ಅದೃಷ್ಟ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಯತ್ನವೆಂಬ ತಾಯಿಗೆ, ಅವಕಾಶವೆಂಬ ತಂದೆಗೆ ಜನಿಸುವ ಮಗು. —ಗುರುನಾನಕ್ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ಮಾತೇ ಮನಸ್ಸಿನ ಕನ್ನಡಿ. ಮಾತಿನಂತೆ ಮನುಷ್ಯ. —ಪಿ. ಸೈರಸ್ ● ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಾವೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಧರ್ಮದ ದಾರಿ ಒಂದಲ್ಲ, ಹಲವು. —ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ನಿ ● ಬಂಧಿತನಾದ ದೇವರೇ ಮನುಷ್ಯ; ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನೇ ದೇವರು. —ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ ● ನಿನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ನಗುನಗುತ್ತಾ ನಾಶಪಡಿಸು. —ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ● ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವವನು, ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ನಿಜವಾದ ಸುಖಿ. —ಬುದ್ಧ